

...da občutim v sebi
le eno veličast vesoljstva tihega:
Rast.

(Srečko Kosovel, Prerojenje)

PROSTI ČAS, TI ZLATI ČAS

Tema, ki smo jo tokrat izbrali, je po svoje še posebej vezana na čas, ki ga živimo. Poletje se je končno začelo, pouk se je končal, tudi maturantje se bodo kmalu oddahnili, dopusti so že v teku ali pa so prav pred vrati. Vendar ne mislimo pisati ali razmišljati o dopustih in počitnicah nasploh, ampak o tem, kaj je lahko prosti čas.

Mogoče se bo komu zdela tema nezanimiva, banalna, vendar ni tako. Že v antiki so se filozofi spraševali kje in kdaj se konča delo, oz. začne prosti čas. Ljudje namreč lahko delimo čas, ki ga živimo, vsaj na tri dele, se pravi na produktiven čas, ki bi ga lahko imenovali tudi delovni čas; na čas, ki ga uporabimo za zadovoljitev osnovnih človeških potreb (hrana, spanje, higiena itd.); in še na t.i. prosti čas, ki bi ga lahko tudi označili za čas, ki ga posameznik uporabi po svoji volji.

Da je tema prostega časa še tako aktualna, nam potrjujejo stavke, ki so bile te dni v Nemčiji, za dosego 35-urnega delovnega tedna. Problem prostega časa je torej tudi socialno pomembno vprašanje, ki ga ne gre omalovaževati.

Mi mu bomo dali ožje dimenzije. Pod pojmom razumemo najprej čas, ki ga lahko posvetimo razvedrilu, sprostitvi, zabavi in ne nazadnje tudi duhovni obogatitvi. Pri tem bi mogoče naredili še majhno razdelitev prostega časa, glede pač na njegovo uporabo. Se pravi, del prostega časa uporabljamo navadno zase, za osebno sprostitvev in obogatitev, drugi del pa navadno namenjamo okolju, v katerem živimo, družbi, društvu, pevskemu zboru in podobnemu. Seveda nas tudi to vključevanje v družbo bogati in oplaja, svoj prosti čas uporabljamo za »občo« korist, ker nas tudi to veseli. Osebna in družbena zanimanja se pri tem navadno prepletajo tako, da le težko potegnemo ločnico med obema. Tako vzajemnost pa se nam zdi veliko koristnejša kot drugi pojav, ki je vedno bolj prisoten. V mislih imamo »privatiziranje«. To je beg iz sveta in od ljudi, ki nas obdajajo. Kakor hitro se konča delovni urnik, ali pride sobota, se zgodi, da se številni umaknejo, da bi sami zase ali v zelo ozkem krogu, preživeli svoje proste ure. To se dogaja tudi med mladimi, čeprav je težko verjeti.

Sprašujemo pa se, kako da se ti ljudje, ki si po eni strani želijo prostega časa kot kruha, ob takem preživljanju

svojih prostih ur ne dolgočasijo? Tudi prosti čas mora namreč imeti svojo vsebino, zakaj, kot smo neke brali, največje »zlo« za človeka je prav dolgočasje.

Vendar, da ne bomo predolgi, pustimo besedo drugim. Tudi tokrat smo vprašali za osebna mnenja nekaj mladih. Da ne gre za anketo, priča majhno število vprašanih. Ti s svojimi odgovori izražajo zanimiva osebna stališča. Anketa pa zahteva širši izbor anketirancev in znanstveno obdelavo vprašanja!

KAKO POJMUJEŠ PROSTI ČAS? POMENI ZATE BREZDELJE ALI PA DELATI NEKAJ, KAR TE VESELI?

JOŽKO - 22 let

Prosti čas je zame ves tisti čas, ko ne delam in ga lahko zato uporabim za tiste stvari, ki me zanimajo in veselijo. Včasih je tudi prijetno ne delati nič in poslušati radio ali gledati televizijo, vendar je za to škoda časa. Osebno recimo rajše grem na vrt ali v vinograd, da pomagam očetu. Tu pa ne gre samo za pomoč, ampak tudi za to, da mi je to delo s trtami in v kleti všeč, zato ga tudi prištevam k prostemu času, četudi je včasih precej naporno. Veliko veselja pa imam s tem, da se posebno ob sobotah dobim v družbi z drugimi prijatelji in prijateljicami, da gremo kam. Zdaj, ko so šagre, se dobimo kar v tej ali drugi vasi. Potem pa govorimo, plešemo, včasih tudi kaj pojemo, kot pač pride.

PETER - 17 let

Večkrat se sprašujem, kateri je najbolj racionalen način preživljanja prostega časa. Mislim namreč, da tudi na to vprašanje ni lahko odgovoriti in dati nekega splošno veljavnega odgovora, saj vsakdo preživlja svoj prosti čas kot se mu najbolj zljubi. Vsekakor sem mnenja, da moramo ta čas koristno uporabiti. Tudi v počitnicah se ne bi smeli preveč oddaljiti od vsakodnevnih stvarnosti. V nekem smislu bi morali posnemati čebele, ki nabirajo med za čez zimo, ne pa muh enodnevnici, ki živijo tja v en dan.

S.S. - 17 let

Prav gotovo predstavlja prosti čas za vsakega človeka najlepši trenutek dneva; pa ne zato, ker se lahko takrat svobodno prepusti lenarjenju, oz.

brezdelju; pač pa predvsem zato, ker se lahko takrat posveti tistemu, kar ga najbolj zanima in privabi, se pravi vsemu tistemu, čemur se zaradi številnih obveznosti ni mogel posvetiti ali česar ni mogel uresničiti drugače. Mislim, da je prosti čas vsekakor važen element človekovega življenja, tudi iz čisto praktičnih razlogov, za odhiti in sprostitvev. Možnosti oddiha so sicer najrazličnejše: najenostavnejša (in večkrat najbolj koristna) je ta, da se človek udobno uleže v naslanjač in sladko zadrema; veliko bolj pametno pa je, če človek vzame v roke knjigo, ali če se mu tudi zdi prenaporno, da prisluhne zanimivi radijski ali televizijski oddaji.

JURIJ - 18 let

Danes prvič premišljam, kaj mi pravzaprav pomeni prosti čas. Običajno zasledajo »filozofske špekulacije« skromen prostor mojega prostega časa. Poskusimo. Pojem prostega časa je po vsej verjetnosti univerzalen, smisel pa je gotovo subjektiven in individualen (kako se veselim, ob rabi teh besed...)

Mislim, da ljudi sicer ne bi smeli presojsati, toda tudi to se mi dogaja. Ko gledam na sodobnega povprečnega človeka, predstavnika družbe leta 2000 in zato tudi samega sebe, večkrat kritiziram uporabo prostega časa, lastnega in drugih. Prevečkrat ga namreč zapravljamo.

ADRIJAN - 27 let

Glede na to, da moje poklicne, družinske in čustvene dolžnosti še niso fiksne, je zame prosti čas kar se da relativen pojem. Programiranje dneva prilagam določenim spremembam ali trenutnim željam, ki so večkrat priložnostne, kot npr. rekreacija, glasba. V prostem času pa bi vsekakor koncentriral vse tiste dejavnosti, ki so v skladu z mojimi interesi.

KAKO NAJRAJE PREŽIVLJAŠ SVOJ PROSTI ČAS MED LETOM IN KAKO MED POČITNICAMI?

JOŽKO

Že prej sem nakazal nekatere odgovo. Pravzaprav ni bistvene razlike med mojim dopustom in ostalimi meseci v letu. Kot sem rekel, svoj prosti čas rad uporabim za delo v vinogradu in na kmetiji nasploh, za gle-

(dalje na str. 72)

S kolesom na pot

Velike počitnice so tu. Turistične agencije že nekaj časa vabijo v najrazličnejše, bolj ali manj eksotične dežele s prikupnimi fotografijami in posnetki po revijah in na televiziji.

Vendar za mladega človeka so cene takih potovanj previsoke. Poleg tega si mlad človek želi na potovanju doživeti kako »dogodivščino«, globljih in neposrednih stikov z naravo in ljudmi tistih krajev, ki si jih ogleda. Vsega tega pa točno načrtovana in organizirana turistična potovanja ne nudijo.

Pred leti so se mladi posluževali predvsem »štopanja«, vendar, kljub temu da je tak način potovanja še močno razširjen, se danes vedno bolj uveljavlja potovanje s kolesom.

Tak način potovanja izbirajo predvsem tisti, ki hočejo neposredno spoznati naravo, vasi, ljudi in njihov način življenja. Kdor potuje s kolesom, se namreč vozi predvsem po stranskih poteh, včasih tudi po neasfaltiranih klancih, med polji in gmajno.

Mislimo, da je med našo mladino marsikdo, ki bi si za letošnje počitnice želel tako potovanje. Vsem pa bi si dovolili dati nekaj praktičnih nasvetov.

Kdor še ni izkušen kolesar, mu svetujemo, naj začne s krajšimi izleti (20-40 km). V tem primeru je dovolj, da imamo primerno kolo — dirkalno ali vsaj poldirikalno —, lažjo vetrovko (ki-way), mogoče zemljevid, pijačo, malo sadja in sladkorja.

Kdor pa je bolj izurjen in se je odločil za nekajdnevno potovanje, se mora temeljiteje pripraviti in poskrbeti tudi za nekaj majhnih pripomočkov. Najprej je nujno, da načrtuje pot, ki jo namerava prevoziti z vsemi višinskimi razlikami (za novince naj ne bodo večje kot 300-400 m).

Kolo mora biti primerno visoko, dirkalno ali poldirikalno, da si olajšamo kolesarjenje, prtljago pa lahko spravite v posebne torbe, ki jih prodajajo v vsaki boljši športni trgovini. Obesite jih ob sprednja in zadnja kolesa, na zadnji prtljažnik pa bi privezali še manjši šotorček, spalno vrečo in gumijasto preprogo.

Nujno potreben je zemljevid in seveda tudi vse orodje in nadomestni deli, ki se lahko pokvarijo: zavore, lepilo in vse, kar služi za popravilo koles (nadomestne zračnice itd.). Na potovanju pa koristijo tudi luč na baterije (uporabljamo jo lahko tudi za nadomestno razsvetljavo ali varnostno luč, če moramo voziti ponoči ali v megli). Če si mislite sami kuhati, ne pozabite na potrebne kuharske priprave, lonec, go-

rilnik na plin ali alkohol, pribor itd. Nujno morate vzeti s seboj prvo pomoč, vse potrebno za osebno higieno in pranje posode ter oblek. Oblečil seveda ne boste potrebovali veliko. S seboj vzemite le najnujnejše; pomislite pa, da morate imeti tudi suho s seboj, če vas kje ujame dež in se boste morali preobleči.

Mislimo, da smo vas, v glavnem, že seznanili z najzanimivejšimi točkami takega potovanja. Kdor pa bi hotel vedeti še kaj več, vam navedemo nekaj italijanske bibliografije.

»Manuale pratico di cicloturismo«, Touring Club Italiano, 1980, str. 167, 7.500 L.

»Guida al cicloturismo« G. Franco Jasti in G. Mario Maletto, Il Castello, Milan 1979, str. 149, 10.000 L.

Revija »La bicicletta« La Cuba S.p.A. (Ul. Maratona 66, 00194 Rim).

Poletje pred televizijskimi športnimi prenosi

Okolja in vzdušja, ki je vladalo leta 776 pred Kr. r. v starogrški Olimpiji, ne moremo primerjati s tem, kar so danes in za sodobnega človeka olimpijske igre. Če je pri Grkih šlo za veliko, skoraj bi rekli religiozno slovesnost, tega ne moremo trditi za spolitizirane in komercializirane olimpijske igre današnjih dni.

Proč od ustaljenih tirnic

Zdaj pa nam o počitnicah in o koristnem uporabljanju prostega časa vsak s svojega stališča, spregovorita, še dr. Rafko Dolhar (zdravnik in pisatelj, ki se zanima tudi za zdravstveni vidik športa) in prof. Zora Tavčar (pisateljica, ki s svojim mentorstvom, v šoli in izven nje, spodbuja in vzgaja mlade literate).

Počitnice naj bi bile načelno predvsem sprememba. Sprememba vsakdanjega življenja, zaposlitve, življenjskega okolja in podnebja, ki naj prekine enakomernost, če že ne monotonost celotnega življenja. Prepričan pa sem, da besede počitnice ne smemo razumeti v etimološkem smislu: počitnice- obdobje totalnega počitka. Zelo malo

Res da je med športniki še vedno prisoten duh iger, ki naj bi postavil na tehtnico ne samo fizično skladnost in moč, ampak tudi moralno držo atletov.

Kakšno bo vzdušje na letošnjih olimpijskih igrah v Los Angelesu? Od 28. julija do 12. avgusta bomo lahko pričeli številnim vrhunskim športnim dogodkom, ki pa bodo kljub vsemu okrnjeni, saj ne bodo iz političnih razlogov prisotne Sovjetska zveza in druge države, ki težijo okoli nje.

Lahko si predstavljamo, v kakšnem vzdušju so sprejeli to novico atleti, ki se ne bodo mogli udeležiti letošnjih iger. Večletni trud in žrtvovanje je šlo v nič, podobno kot se je to zgodilo za atlete tistih držav, ki se pred štiri leti niso udeležili iger v Moskvi.

Spet bomo torej pričeli okrnjenim igram, igram, ki tudi letos niso v skladu z željami ustanovitelja modernih olimpijskih iger De Coubertina. Organizatorji pa so kljub temu, da so take olimpijske igre že vprašljive, ker pač ne pričajo o vrednotah, kot so bratstvo v športnem duhu ali strpnost in pripravljenost na spravo, poskrbeli za mastodontični podvig. Malokatera športna manifestacija je postala tako komercialno zanimiva kot so te igre. Postale so prava gospodarska stvaritev našega časa. Vse za denar in ugled, vrednote pa lahko stopijo na drugo mesto. Gospodarski in politični interesi se po tej logiki ne bodo nikoli skladali z občimi interesi človeštva. Žalostno pa je, da si pri tem ljudje zapiramo oči in da nočemo videti tega, kar se skriva za raznimi prireditvami, odpovedmi itd.

Pravzaprav pa se ne smemo čuditi, saj je sodobna miselnost tista, ki nam ne pusti, da bi videli in ukrepali po logiki občega dobrega, ampak prej osebnih ali državnih koristi.

Ljudi potrebuje tako pojmovane počitnice, tedaj v glavnem iz zdravstvenih razlogov: to pa je že bolovanje ali konvalescenca.

Sprememba dejavnosti naj bo torej gibalpočitnic. Tudi psihično utrujen človek si bo prej opomogel ob zmeren fizičnem delu, kot pa ob totalnem brezdelju. In tudi človek, ki skozi vse leto fizično dela, je največkrat bolj utrujen od ponavljajočega se giba pri montažni verigi in mu bo vsestransko razgibavanje pri pošteni športni rekreaciji bolj koristilo kot pa ležanje na nartpani in oglušujoči plaži. Pri tem pogosto precenjujemo kopanje kot fizično rekreacijo; kajti večina kopalcev se nasonči in prezračiti, resničnega intenzivnega plavanja pa je po naših obrež-

jih bolj malo videti. Mislim, da moramo zato počitnice izkoristiti kot nabiranje zaloge fizične moči in zdravja, za kar imamo med letom malo časa. Zato se mi tudi ne zdi prav, da se med poletjem opustijo treningi prav v tistem času, ko ima predvsem študirajoča mladina največ časa.

Problem zase so potovanja, ki so lahko intelektualno zelo stimulatívna, posebno če so predhodno kulturno dobro pripravljena. Seveda so potovanja običajno povezana z naporom in ne s počitkom in so vredna truda le, če človek odnese domov nekaj več kot par krajinskih vtisov. Pri tem ne smemo misliti, da so le Skandinavija ali Španija zanimanja vredni cilji. Mnogi še bližjih, a posebno za Slovence zanimivejših ciljev, ne poznajo: recimo Benečija, Rezija, notranjost Istre, zakotni predeli Slovenije, pa Koroške itd. Kdor ima daljše počitnice, lahko tudi na več načinov uporabi ta čas. Vsi pa bi se morali zavedati, da spadajo tudi počitnice med življenjska obdobja, ki minejo in se ne ponovijo.

RAFKO DOLHAR

Počitniško branje mladih

Dragi prijatelji, če še niste brali knjige BOMO PREŽIVELI (pravzaprav vam jo lahko priporočim kot primerek poljudno znanstvenega branja, saj je nekakšno paberkanje po mnogih področjih, ki so danes posebej aktualna, delno v informacijo, delno za osvežitev in obnovitev vaših jezikovnih »primanjkljajev«), potem vam z enim od avtorjev poudarjam, da nas danes množična občila od vseh strani tako preplavljajo, da zgublamo svojo identiteto. In prav knjiga nas znova povede v zbrano in tišino, nas vabi k premišljevanju in preverjanju svojih stališč in spoznanj, nas dramatično iz otopelosti, izziva, ob njej se spet zavemo svoje enkratnosti, skoraj kot bi naenkrat stali sami sredi kozmosa in se popolnoma sami soočali z vsem, kar je. Poskusite torej s to novo avanturo!

Kaj naj pa berem, se boste vprašali. Stvar okusa. Knjiga je kakor tisti kos svile, iz katerega si nekdo ovije krilo, drugi si ga preveže kot ogrinjalo, tretji si ga ovije kot ruto, četrta si ga sestavi v torbo in petemu je za podlago, na katero sede, šesti pa ga bo dal v okvir ali ga izobesil kot zastavo. Vsak isto knjigo prav tako »uporabi« po svoje. Od knjige si vzameš to, kar ti ponuja, ponuja pa vsakemu predvsem to, kar sam išče v njej. Deset »porabnikov« iste knjige bo torej našlo v njej deset različnih odlik (in tudi pomanjkljivosti). Vsak ima nekakšen notranji »rentgen«, ki odkriva v knjigi prav tisto plast, ki je namenjena njemu. Večpomenskost, večplastnost in razne sporočilne ravni dopuščajo nešteta branja. Dojemljivej-

ši smo od najbolj perfektne magnetofonskega traku ali najboljčutljivejše plošče, »igla« nešteti vtisov in sporočil nas razi in zapisuje v nas ... a ne, kakor na trakove, eno in isto vibracijo, pač pa za vsakega svojo, drugačno! Kako izreden, v tehniki še neodkrit snealni postopek!

Bodimo torej dojemljivi za to skrivnostno in nepredvidljivo pisavo duhá, ki nas hoče vznemirjati, osrečevati in razbolevati, ki nas hrani in nas obenem dela lačne novih doživetij, ki napaja in ponovno budi zdravo žejo! Naj duhovni nemir, ki je stvaritelj novih idej in novih moči, postane naš vznemirljivi počitniški spremljevalec ... v obliki knjige.

Kot vidite, vam hočem povedati, da ni toliko važno, kaj in koliko beremo, pač pa, kako beremo, kaj v branju iščemo in kaj v knjigi znamo najti. Če pa že kdo ne ve, kaj in kako bi, ponudimo majhen namig.

Če začnemo pri ljubiteljih planin in narave sploh, ne bo razočaran, kdor bo segel po novejših knjigah, ki pravzaprav niso »čista literatura«, so pa mogoče, ker niso samo literatura, toliko bolj »čiste«, recimo Nejca Zaplotnika POT, Kunaverjeve BELE SLEDI STOPI-NJE. Ali starejšega datuma, pa tudi z literarne plati, imenitno napisani Matjaža Kmecla knjigi S PRIJATELJI POD MACESNI.

Kdor ima rad ne prezahtevno, a prijetno kulturno-zgodovinsko branje o nekaterih možeh in ženah iz slovenske polpreteklosti, naj vzame v roke Bazilije Pregelj knjigo MOJ OČE, pričevanje hčere pisatelja Ivana Preglja. Ali pa eno od knjig iz zbirke Znameniti Slovenci, recimo LILI NOVY.

Kdor pa je kulturno zahtevnejši, lahko izkoristi počitniške mesece za nekaj razgleda nad vsemi mogočimi področji. Od že omenjene knjige »Bomo preživeli« (Mohorjeva družba v Celju) (več avtorjev), do izredno pregledne in za splošno kulturo koristne informacije o vsem, kar se tiče Svetega pisma (krajci z zemljevidi, oblačila, običaji, slikovno gradivo itd.) SVETOPISEMSKI VODNIK. Kogar zanima naša polpretekla zgodovina, ne more mimo knjige spominskih zapiskov prijateljev Edvarda Kocbeka ČLOVEK JE UTIHNIL in mimo zasebnih pisem samega Kocbeka Borisu Pahorju v knjigi PEŠČENA URA. Prav tako zanimivo mu utegne biti Borisa Pahorja pričevanje o letih okrog »kominforma« v Trstu v knjigi V LABIRINTU.

Kdor se želi na kratko informirati o zanimivejših sodobnih slovenskih pripovednikih, lahko prebere knjigo, v kateri se ti pogovarjajo s Francetom Pi-bernikom: ČAS ROMANA, kjer si jih lahko ogledate tudi na slikah.

Med temi sodobniki vam bo zanimiv tako po umetniški plati kot po svojem sporočilu Pavle Zidar z nekaterimi knjigami, npr. HOKUS-POKUS KAPLAN ali, če odmislite nekatere nepotrebne vulgarnosti, marsikaj drugega, recimo novejši DVE POSTELJI. Podobno velja za Marjana Rožanca LJUBEZEN, ali Draga Jančarja novele O BLEDEM HUDODEL-

CU. Marsikaj ima povedati tudi Lojze Kovačič v knjigi PRESELJEVANJA. No, seveda pa je marsikaj najti tudi na domačem trgu, med tržaškimi ustvarjalci, a to je vsakomur na dosegu roke in na to najbrž ni treba posebej opozarjati.

Kdor se ne ustraši zajetnejših knjig, lahko v kakšni knjižnici najde Croninov roman ZVEZDE GLEDAJO Z NEBA ali Jacka Londona roman MARTIN EDEN ali DOLINA MESECA pa Sigrid Undsetove OLAF, AUDUNOV SIN, pa Ham-sunov BLAGOSLOV ZEMLJE ipd.

Kdor pa je kratke bralne sape, ima na voljo izbere novel raznih narodov v zbirki Kondor: moderna afriška proza v knjigi ČOLN, vsaka pač pod drugim naslovom, sodobna češka, poljska, nemška itd. proza, kar je vse najbrž še na razpolago v Tržaški knjigarni po nizki ceni. Pa še in še, a naj bo dovolj: kdor prebere vse to ... mu čestitamo.

Nihče bi seveda ne smel tudi mimo letos tako »razvpite« knjige Georga Orwella »LETO 1984«. Prej naj si seveda prebere spremno besedo v najnovjši izdaji. Prijatelji poezije naj ne pozabijo na novo izdajo Balantiča MUŽEVNA STEBLIKA. Seveda pa je poleg vsega naštetega pred vami tudi vsa zkladnica svetovne literature, kjer v zbirki **Sto romanov** najdete marsikaj za svoj okus, prav tako je na voljo izbor iz slovenske književnosti **Naša beseda**. In že zbirka **Živi pesniki, Nobelovci**, za ljubitelje lažjega počitniškega branja in za mlajše pa še novejše knjige **Sinje galeba** itd., itd.

Sicer pa: ne kaj, še bolj: kako. Pa prijetne počitnice s spremljevalko — knjigo!

ZORA T.

* * *

BEG

*Kot pošasti
se pomikajo
oblaki
proti vzhodu.
Smreka trepeta
in za šipo
dvoje
rdečih oči
se skriva
pred
usodo.*

SPOMINI

*Bledijo spomini,
bledijo,
vse gre v pozabo.
Čas jih odnaša s sabo.
Ko se bodo zavrteli
nad samotno gmajno
v poslednjem plesu,
bo ostal samo utrinek
poletne noči in rosnega jutra
v večni jeseni.*

Martina L.

Zatirati narodnost pomeni zatirati osebnost

Za čim teži danes človek? Če malo zberemo svoje misli in pogledamo na svet, se nam zazdi, da je ves v ognju. Povsod se bije človek proti človeku, prelivajo celo bratsko kri, rušijo mesta, povzročajo bolezni, obup, sovraštvo in pogubljenje. Ali nam še ostaja smisel vrednotenja človeških pravic? Prvi trenutek se lahko zdi, da je človek izgubi pamet, v resnici pa ni tako. Po svetu se istočasno odvijajo demokratične manifestacije, množični pohodi ljudi, ki so si izbrali za cilj svobodo narodov, ovrednotenje človekovih pravic.

Še sami ne vemo, koliko narodnih skupin je razpršenih po svetu, vemo pa vsaj za tiste, ki živijo v našem ožjem okolju. Evropa je »srce« zemlje in na njenih tleh živijo svobodni narodi. Toda so med slednjimi res vsi svobodni? Mi zamejski Slovenci, ki živimo v demokratični državi Italiji, bi lahko marsikaj pripomnili pri tem argumentu. To smo tudi množično dokazali na manifestaciji, na kateri smo javno in jedrnatno zahtevali pravice, ki nam jih jamči sam 6. člen italijanske Ustave.

Manifestacije smo se res množično udeležili, čeprav bi nas bilo lahko še več. A kar smo dokazali, to je enotnost narodne skupine, ne glede na po-

litične ideale, je lahko v dokaz našim sodržavljanom večinskega naroda, da nismo bojazljivci in da nas ni tako malo, kot si oni prizadevajo dokazati.

Ta manifestacija naj bi pomagala izbojevati naše pravice, a mislim, da se ne bo ustavila le pri tem. Res je, da smo se na Travniku zbrali množično, toda koliko naših rojakov smo pustili doma, rojakov, ki nimajo trdne zavesti, da so Slovenci in da pripadajo majhnemu narodu, ki pa se lahko postavi na isto lestvico kot drugi njegovi narodni sosedje.

Težko je priznati v »tujem« okolju (čeprav je naše!) pripadnost nekemu drugemu narodu, ki ni enak večinskega. Toda mi nismo turisti ali tuji študentje, mi smo tu živeči narod in to že od nekdaj, kot nam dokazujejo sami zgodovinski dogodki; in tega se moramo tudi zavedati.

Zame, ki nisem bila rojena na teh tleh, je najlepša stvar čutiti se del manjšine. Opazila sem, da smo kulturno mnogo bolj bogati, živimo po naših starih, lepih navadah in gojimo običaje in našo kulturo. In to bogastvo mora biti cilj našega boja. Skratka, naš pogled na svet je različen od naših »sostanovalcev«, čeprav živimo v istem okolju.

Zakaj ne bi svobodno živeli s svojimi sosedi? Zakaj si nekdo lahko vzame pravico, da krati nekomu drugemu njegove pravice, samo zato ker ga smatra za šibkejšega?

Biti zaveden Slovenec danes na italijanskih tleh ni lahka stvar, toda kje naj vzamemo pogum, da bomo lahko pokonci nosili glavo med italijansko večino?

Mislim, da se je marsikdo po manifestaciji čutil močnejšega, pogumnejšega. In tudi v marsikom, ki ni bil prisoten, se je porodila ta zavest poguma. Upajmo tudi, da ga ne bo prehitro minilo.

Čeprav vemo, da imamo na vsakem koraku ničkoliko nasprotnikov, lahko zagotovo trdimo, da imamo tudi prijatelje, ki nas občudujejo in cenijo. Seveda zdaj ne bomo postali ideal tržaškega sveta in tudi tega nečemo. Jasno pa zahtevamo (in tu moramo vztrajati tudi v bodočnosti), da nam v Rimu dajo to, kar nam pritiče.

LILIJANA

RAST, mladinska priloga Mladike 7 - 84. Pripravlja uredniški odbor mladih. Tisk Graphart, Trst julij 1984. To številko je uredil Marko Tavčar.

PROSTI ČAS, TI ZLATI ČAS

danje televizije, posebno ob pustem in slabem vremenu, občasno za branje — v glavnem časopisov —, dvakrat tedensko pa hodim na vaje pevskega zbora, ki seveda zaposli še kakšno nedeljo ali drugi večer za nastope itd. Zbor pa me veseli, ker smo pri zboru lepa družba, ki skrbi tudi za razvedrilo in ne samo za nastopanje in petje. V tej družbi preživljam tudi drugače svoj prosti čas med letom.

PETER

Mislim, da mi več stvari polni prosti čas. Prav gotovo bi postavil branje knjig na prvo mesto. Veselijo me najrazličnejši avtorji, ne samo romani, ampak tudi eseji in pisci znanstvenih razprav. Veliko mi pomeni tudi stik z ljudmi, srečanje s prijatelji, pogovori v njihovi družbi, kar človeka bogati, podobno kot delo, ki ga opravljamo v kaki organizaciji ali društvu. To so vse oblike, ki obogatijo naš prosti čas. Edinstvena prilika za koristno in bogato uporabo prostega časa pa so potovanja. Kaj vse lahko človek doživi, odkrije, sliši, vidi in se nauči. Prav gotovo je to zame tista oblika uporabe prostega časa, ki se mi zdi najbolj zanimiva in najbolj plodna. In če bi imel dane pogoje, bi svoj prosti čas najraje uporabljal prav za potovanja.

S. S.

Če pridem med šolskim letom do prostega časa (po pravici pa mi časa največkrat zmanjkuje), ga najraje preživim ob poslušanju lahke glasbe ali pred televizijo, vsekakor pa daleč od vsega tistega, kar bi me utegnilo spominjati na šolske obveznosti ali na študij. Najbolj pa me veseli, če se ob lepem spomladanskem popoldnevu lahko odpravim na sprehod v bližnji gozd ali na obalo.

Med počitnicami imam mnogo več prostega časa, tako da se marsikatero jutro dolgočasim. Vsako popoldne pa prebijem na kopanju. Sicer vzamem s seboj tudi knjigo, žal pa vedno obleži v torbi, ker se raje posvetim klepetanju s prijateljicami in prijatelji.

JURIJ

Svoj prosti čas bi lahko najpreprosteje razdelil na ta način:

- 15% uživanje, zabava
- 20% prijatelji
- 10% šport
- 5% lenarjenje
- 25% razmišljanja in avtokritike o lenarjenju
- 25% aktivnega delovanja (pisanje, branje, idr.)

Pod zadnjo točko pojmem tudi svoje konjičke. Kaj je zame »hobby«? To

je vse, kar delamo z veseljem, neobvezno in neprisilno. Zame je konjiček res zdravilo za živce, duh in marsikdaj tudi telo. To je nekaj, kar nas privzdigne, da se čutimo žive in močne, realizirane. Delam, torej sem! Hočem delati, torej hočem biti! Ko bi imel pogoje (veliko prostega časa, dobro ekonomsko stanje itd.) bi si želel veliko potovati; spoznavati kraje, ljudi in njihove misli. Rad bi se posvetil športu in tudi »duševnosti«, kulturi in premišljevanju o najrazličnejših vprašanjih.

ADRIJAN

Ni bistvenih sprememb, če dandanes sploh lahko še govorimo o počitnicah ali dopustu. Življenje teče brezkompromisno naprej, zato dam tudi v prostem času prednost določenim stvarim, ki mi jih ni uspelo izvršiti ali dokončati med letom.

Se vedno sem se držal načela »mens sana in corpore sano« (zdrav duh v zdravem telesu). Opažam, da postajajo prijatelji rekreacije predvsem tisti, ki dosti mirujejo. Očitno je to posledica dobrega počutja med fizično aktivnostjo in po njej, še posebno če napor ni pretiran. Nedvomno je, da tako kombinirano mirovanje - gibanje blagodejno vpliva na koncentracijo in na reflekse, kar nam je v današnjem kaotičnem življenju vse bolj potrebno.